De boom die weg moest wegging, en terugkeerde

PAGINA C6-7

FOTO JAAP DE RUIG

Cultuur

LEVEN

Er was eens een reus van **22 meter**

KERSTBOOM Het afscheid van de geliefde sequoia in de tuin was onvermijdelijk en pijnlijk. Maar de reuzenboom kwam nog terug.

Door **Mariët Meester**

Hoe verder de boom de lucht in schoot, hoe meer Jan Meester ervan leek te houden. FOTO PRIVÉ-ARCHIEF

Zevenendertig jaar geleden plantte mijn vader een sequoia in zijn achtertuin, een sprietje van nauwelijks een meter hoog. Terwijl hij zelf tot een vitale negentigplusser wist uit te groeien, kon de sequoia er ook wat van: die veranderde in de loop van de tijd in een gigant die zijn Nederlandse naam 'mammoetboom' eer aandeed.

Vorig jaar mat hij al meer dan 22 meter. Dat wisten we doordat mijn vader zijn kinderen er regelmatig bij haalde om met een zelfgemaakt instrument, drie tegen elkaar gezette latjes, meetwerkzaamheden te verrichten. Met de driehoek voor je ogen moest je de top van de boom laten samenvallen met de top van het schuine latje, waarna de afstand tot de stam plus je eigen lengte zo'n beetje gelijk was aan de hoogte.

Hoe verder de boom de lucht in schoot, hoe meer mijn vader ervan leek te houden. Via de glazen achterpui van zijn woonkamer zat hij hem dagelijks te bewonderen. Allerlei vogels en soms zelfs eekhoorntjes zochten hun toevlucht tussen de brede, met stevige naalden beklede takken. Vaak maakte hij er foto's van, soms van details, soms van het geheel. Achteraan sloot de sequoia de tuin gedeeltelijk af, ook dat vond hij een pluspunt.

En toen kwamen er nieuwe buren. Ze vervingen hun voortuin door tegels, haalden struiken weg en deden geen kaartje in de bus toen hun kinderen werden geboren. Wel kwam de buurman vragen of mijn vader wilde stoppen met zingen onder de douche, de baby werd er wakker van. Dat douchen vond om half negen 's ochtends plaats en duurde vijf minuten, maar vooruit, mijn vader deed zijn best. Lastiger vond hij het dat de buurman ook kwam zeggen dat de sequoia te veel schaduw gaf. De boom zou zelfs kunnen omwaaien, tijdens de laatste stormnacht waren de kinderen van het gezin voor de zekerheid naar een andere kamer verplaatst. Omzagen a.u.b.

Uitverkoren

Later werd het verzoek herhaald, moedig hield mijn vader stand. De kwestie begon hem wel te slopen, telkens als hij me erover vertelde moest hij iets wegslikken. Eenmaal zat ik bij hem in de tuin toen het oudste kind van de buren haar bal kwam ophalen, ze was inmiddels een jaar of drie. Als kinderliefhebber zei mijn vader iets aardigs, kattig riep ze terug: „Die boom geeft heel veel schaduw!"

De sequoia groeide onbekommerd door. Vanaf de weg die naar mijn vaders Drentse dorp leidt, zag je hem al boven de bebouwing uittorenen. Aangezien hij in tegenstelling tot de andere bomen in de omgeving 's winters zijn groene vacht behield, werd hij vooral in dat seizoen een echte windvanger.

Langzamerhand kreeg de schrik ook mijn vader te pakken, bij storm zat hij in de stress. Overleg met mijn broer, groenadviseur van beroep, leidde ertoe dat er vorig jaar een beslissing viel: de mammoetboom stond al wat uit het lood, misschien was het toch verstandiger als hij werd verwijderd.

Niet lang daarna verscheen er een artikel in het *Dagblad van het Noorden* dat als geroepen kwam. De stad Assen zocht een 'kanjer van een boom' die op het centrale plein als kerstboom kon fungeren. Op verzoek van mijn vader reageerde mijn broer op het artikel, waarna een ambtenaar van de gemeente Assen kwam kijken. Hoewel er ook nog een andere boom was aangeboden, keerde ze met een deskundige naar mijn vaders achtertuin terug en werd zijn sequoia uitverkoren. Ook al was hij er verdrietig over, hij noemde het een kerstwonder. Hoe mooi dat zijn geliefde boom na het onvermijdelijke afscheid toch nog mensen gelukkig zou kunnen maken!

Executieteam

Op een doordeweekse ochtend aan het begin van de decembermaand, die nacht had het gesneeuwd, zaten we om negen uur met vijfentwintig mensen in mijn vaders woonkamer. Familie, vrienden, de andere buren; iedereen was gekomen om hem te steunen tijdens iets dat hij zelf als een begrafenisritueel beschouwde. „Na afloop neem je dan als troost iets lekkers", zei hij, zodat hij vijf vruchtentaarten had ingekocht. Mijn broer en zijn vrouw arriveerden met een enorme koffiekan, ik had soep gemaakt. De werklui moesten natuurlijk ook verzorgd worden, vier mannen in oranje hesjes cirkelden al rond de boom. Luguber, vond ik, alsof het een executieteam was. Ook verschenen er mannen in gele hesjes, ingehuurde verkeersregelaars.

De ambtenaar van de gemeente meldde zich, ze droeg kekke rubberlaarzen. Een meegekomen voorlichter begon mijn vader toeterend in zijn oor vragen te stellen, alsof alle oudere mensen doof en half dement zijn. Medewerkers van de regionale omroep verschenen met televisiecamera's, in de woonkamer werd druk gepraat en omhelsd; het was er één grote chaos. „Je moet die pluk haar even naar achteren doen", zei ik tegen mijn vader, hij was zo opgewonden dat hij nauwelijks in de spiegel had gekeken. Over het besneeuwde open veld achter de sequoia kwam een groep schoolkinderen aanhuppelen, op topsnelheid dartelden ze door de witte bovenlaag. Hun juf had over het kappen gehoord, het leek haar leerzaam.

De sequoia in 2011. FOTO PRIVÉ-ARCHIEF

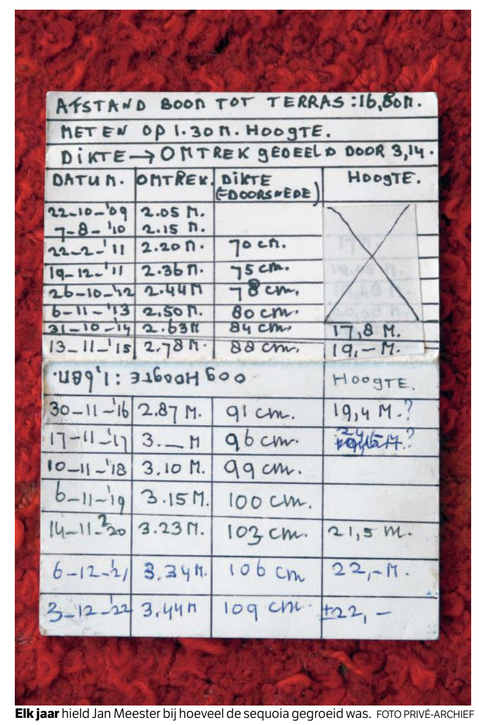

Elk jaar hield Jan Meester bij hoeveel de sequoia gegroeid was. FOTO PRIVÉ-ARCHIEF

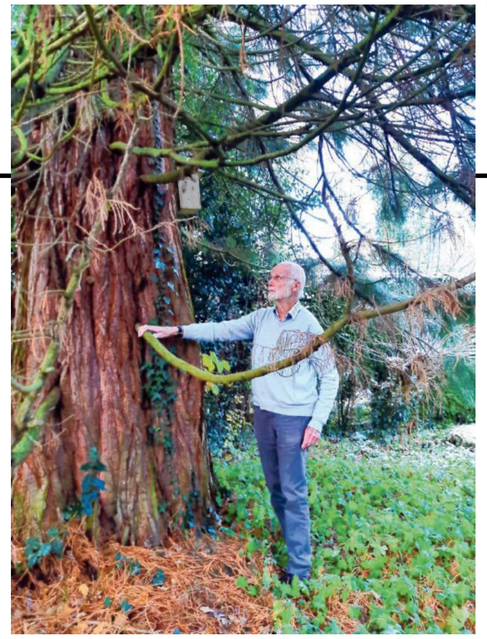

Jan Meester bij zijn sequoia. FOTO PRIVÉ-ARCHIEF

> Op een doordeweekse ochtend, die nacht had het gesneeuwd, zaten we om negen uur met 25 mensen in mijn vaders woonkamer

Nieuwe mannen in het oranje. Mijn broer ging naar hen toe, door zijn werk sprak hij hun taal. Na een tijdje liep ik zelf ook naar de boom. Vief banjerde mijn vader met me mee, een microfoon op zijn jas gespeld. In de verte zagen we op een T-splitsing van twee straten de verkeersregelaars klaarstaan, hoewel een kraan of takelwagen nog nergens te bekennen was.

Onder de boom werd het steeds drukker. Onbekende mannen met en zonder hesjes keken delibererend omhoog. Ik ving wat van hun overwegingen op. Zouden ze alleen de bovenste helft nemen? Ik hoorde iets over het hout, over de kans dat het zou versplinteren. De boom niet optillen, maar laten vallen? Dan beschadigden er takken aan één kant en was het geen mooie kerstboom meer. Hoe dan ook zou de stam niet in het gat passen dat in het Asser plein was aangebracht, er moest nogal wat vanaf.

Terug in de kamer vertelde mijn broer dat de boom een heel stuk dikker, hoger en zwaarder was dan de zagers hadden verwacht. De kraan waarmee het gevaarte rechtstandig zou worden opgehesen kon 3,5 ton aan, de boom woog naar schatting 6,5 ton. Kappen was onmogelijk, het ging allemaal niet door.

Doodgewone boom

Ons hele gezelschap verplaatste zich nu naar buiten, waar de deskundige die eerder met de ambtenaar uit Assen was komen kijken door de regionale omroep werd gefilmd. De man gaf toe dat hij een inschattingsfout had gemaakt. Hoewel de zagers van een ander bedrijf dan hij waren, beloofde hij dat ze op een later moment zouden terugkomen om de sequoia alsnog kosteloos weg te halen.

Kerstwonder mislukt. De werklui vertrokken naar de tweede kerstboomkandidaat die was aangeboden, een exemplaar van slechts tien meter hoog. Die bleek evenmin geschikt. Het zaagbedrijf wist nog ergens een klein boompje, daar moest Assen het dan maar mee doen.

Nadat bijna iedereen was vertrokken probeerden we onthutst bij te komen. Drie taarten gingen de diepvries in voor Kerst, ook de soep werd ingevroren. Plotseling leek het enigszins belachelijk dat mijn vader bevlogen teksten had uitgesproken over zijn sequoia die een hele stad vreugde zou verschaffen, een andere boom kwam nu in de spotlights. Die van ons was weer een doodgewone boom in de doodgewone tuin van een doodgewone oudere man.

Met Kerst zaten we in familiekring bij elkaar. We keken uit op het grote, toch wel behoorlijk scheef staande pièce de résistance. Mijn broer onderhield nog contact met de gemeente, vertelde hij. De boom zou inderdaad worden gekapt, er werd naar een bestemming voor het hout gezocht.

Op maandag 22 januari was het om 8.30 uur zover, de zagers zouden weer komen. Ik verbleef in het buitenland, waar ik er de hele dag aan moest denken. 's Avonds werd ik gebeld door mijn vader. Hij vertelde dat het niet was doorgegaan, het waaide die ochtend te hard. Er was wel een groepje mensen gekomen om hem te steunen.

De nieuwe datum werd dinsdag 6 februari. Wederom ging het niet door. Ditmaal was de wind niet alleen te sterk, hij kwam ook van de verkeerde kant. Ik kreeg een filmpje toegestuurd, een interview op RTV Drenthe met mijn vader pal onder de boom. Toen zijn pet tijdens het gesprek van zijn hoofd waaide, bukte hij soepel om hem op te rapen.

Twee dagen later appte mijn broer me al heel vroeg: onverwachts had hij te horen gekregen dat de boom dezelfde ochtend zou worden omgezaagd. Zijn afspraken konden niet meer worden verzet, mijn vader moest het in zijn eentje meemaken.

Later die ochtend belde mijn vader. Eerst hoorde ik een diepe zucht. Met schorre stem begon mijn vader de zaagoperatie te beschrijven. De boom was in stukken geveld. De stronk stond er nog, die wilde hij op eigen kosten laten wegfrezen.

Na nog meer gezucht probeerde mijn vader ook iets positiefs aan de situatie te zien. Binnen in de sequoia bleek een donkere sleuf te zitten die ooit een ziekte was geweest, hij was dus niet helemaal gezond, toch best riskant. Stel dat hij op het buurhuis was gevallen! Zijn eigen woonkamer was lichter geworden en hij had zicht gekregen op twee loofbomen verderop. Een achtergebleven brok roodbruin hout had hij opgepakt en voor de sier op tafel gelegd, zou hij me een foto sturen?

Boomzaagkunstenaar

De buren hebben nooit meer één woord over de boom gezegd. En toch kreeg dit verhaal een feestelijke wending die we niet zagen aankomen. Het liep al tegen de zomer, toen mijn vader werd gebeld door de gemeenteambtenaar. Ze wilde graag langskomen met een delegatie.

Op de dag dat het zover was, werd er een enorm cadeau mijn vaders woonkamer binnengedragen. De man die het torste was boomzaagkunstenaar, het hout van de sequoia was naar hem gegaan. Op verzoek van de gemeente Assen had hij er een mammoetboom in miniformaat van gemaakt, een sculptuur van een meter hoog die getrouw aan het origineel een tikje scheef stond.

Op een ronde voet, ook van het sequoiahout, pronkt nu deze kabouterkerstboom in mijn vaders woonkamer. Buiten, op de lege plek, heeft mijn broer een appelboompje geplant. Dit eerste jaar hebben er al vijf glanzende, egaalrode appels aan gebungeld, die mij aan kerstballen deden denken.